

קיו א מיי פיו מלג
שבת הבלה לה סגן
עשן א טושע' אית פי
שקא סעף צ בהגה"ה:

רבינו הגאון

פי תקרה יורד וסותם,
כלומר רואין בדת כאלו
קצה הסכך יורד וסותם,
כדקיימא לן גזר אחית
מחיצתא, ולא סמיכין
אחילי בתים העשויים
לבתים ואחורי הבתים
נעשין כותלי הסוכה. ורבא
אמר שפולא לן אריזין
פי תקרה יורד וסותם
אלא בעינן שלשה דפנות
הנאות לעין כי הן
לסוכה. לימא כפולוגא
דרב ושמאלא פליגי,
דאמר אסדרה בבקעה,
כגון שהעמיד ד' עמודים
בבקעה וסכך עליהן,
רב אמר מותר לשלול
בכולה ושמואל אמר אין
מטלטלין בה אלא בר'
אמרו. ודחינן לה. אליבא
דשמואל כולי עלמא לא
פליגי.

ולמלא דפי' בקונטרס דלאזיי פי תקרה יורד וסותם מכל ד' קשה
דהא לנתר הכי מסיק דכי אפחית דופן אמצעית ונשמירי בסוכה שמי
דפנות זו כנגד זו כמין מצוי מפולג דבהא מודי אדי דלא אמרינן פי
תקרה יורד וסותם כ"ש כאן דלין לה דפנות כלל ומיהו בקונטרס חילק
משום דהתם מיירי בנחל בלא
אכסדרה דפירש לדין דלמנת פי
תקרת אכסדרה יורד וסותם מימא
נמי בסוכה העשויה בתר מסוככת
בנסרים עבים שאין רחבים ד' ונפחת
דופן האמצעי ושנים מכאן ומכאן
קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי
תקרה שלה ומימא זה פי תקרת
נסרים יורד וסותם אמר ליה בהאי
מודיעא לך כיון דאורי פתוח לנגדה
דמיא למצוי מפולג ועשוי לקפידריא
ולבקעת רבים משמע מתוך פירושו
שרוא לפסול יותר לפי שאורי החצר
מקוי קצו לסקך מהיכל דתקרת
האכסדרה מקפת לו משום דהאי דמי

אמרינן פי תקרה יורד וסותם רבא אמר
פסולא לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם
אמר ליה רבא לאביי לדידך דאמרת פי
תקרה יורד וסותם אפילו הפחית דופן אמצעי
אמר ליה מודיעא לך בההיא דהוה ליה כמבוי
המפולש לימא אביי ורבא כפולוגא דרב
ושמואל קמיפליגי דאמרת ד' אכסדרה בבקעה
רב אמר "מותר לשלול בכולו דאמרינן פי
תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין
בה אלא בר' אמרת דלא אמרינן פי תקרה
יורד וסותם אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי
כי

אמרינן פי תקרה יורד וסותם. מכל ד': רבא אמר פסולה לא
אמרינן פי תקרה יורד וסותם. כדמפרש טעמא לקמן. פי תקרה
עוביין של נסרים בחזקת וכו' עובי ראשיהן הכלה לרד סוכה: לדידך
דאמרת פי תקרה אכסדרה יורד וסותם. מימא הכי נמי צבוקה
העשויה בצמנע חרז ומסוכך בנסרים
עבים שאין רחבים ד' ונפחת דופן
האמצעי ושנים מכאן ומכאן קיימין
מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה
ומימא זה פי תקרה יורד וסותם:
מודיעא לך בהאי. כיון דאורי דאורי
פתוח לנגדו דומיא למצוי מפולג
ועשוי לקפידריא לבקעת רבים:
לימא אדי ורעא. קא קלקא דעמיה
טעמא דרעא משום דקסדר צחד דופן
או צבוקה אמרינן יורד וסותם אל
בכל ד' לא אמרינן: צבוקה. להכי
נקט צבוקה דמתוך שאינה סמוכה
לצית אין לה דפנות שאין עושין דפנות
לשם אכסדרה אל פעמים עשוין

הנהגות הב"ח
(א) תנ"ך ד"ה משנה על
גבי וכו' וקצת משנה על
היא לפיכך נראה כי
פליגי מעיקרא בסוכך על
גבי אכסדרה: (ב) בא"ד
לדידך כשרה דפליגא
על: (ג) ד"ה אכסדרה
וכי שנתקן דקן וזית
קירוייו באלמין:

מוסף רש"י

אכסדרה בבקעה.
אכסדרה מקורה בגג חלק
כעליות שלט ואינו מוספ
והיא קרויה בגג הש"ס
(שורבין ב.ח). הקצעה
כמלתא בדאמרינן בילימא
השנת (ש"ס א) ואלמנה
וה פלוגא מד' דחומיה
ועומד קרויה על ד'
ימות ועמין ד' קירות
מימד לית ועליהן מקדשין
המקדשין והמקדשין קרי
פי תקרה. והאי דנקט
בקעה משום דבעיר סתם
אכסדרות ממוט להקוף
בית או חצר, ואיכא מחילה
אחת או שנים, ומורה
שמואל התם דמטלטלין
(שורבין ב.ח).

מוסף תוספות

א. נמא לן להחיות באור
הצר יותר מאילו היה
פתוח לאכסדרה ומפולש
מכל צד. ר"פ. א. ופי
תקרה דאכסדרה היא לה
למחיצות שלישיה. ר"פ
ועי' רש"י ג. ואיל לדידך
דאמרת פי תקרה יורד
וסותם בבי' מחיצות כמין
גאם הי' אפי' איחוד
דופן אמצעי דהשתא גם
בהכי איכא ב' מחיצות זו
כנגד ודוך בני החצר
עוברת בין המחיצות הי'
מיירי שסככה אל
אכסדרה מאחת הרחות
הפרוץ פי אמרינן פי
תקרה לשווייה מחיצה
שלישיה. ר"פ. ד. ולא
להחיות דלעיל דהתם
המחיצות עשויות כהלכתן
ואין שם פילוש בין
המחיצות אבל הכא
שעובדין בין המחיצות
גרע. ר"פ. ה. דאסור רבנן
לשלול אפי' צ"י עירוב.
ר"פ. ו. וכי לא היה יודע
דאביי מודה במפולש
דהא רבנן אסרי התם
בגשרים המפולשים י"ל.
ר"פ. ז. אלמא משמע
דאית ליה לאביי פי תקרה
אפי' בסוכה מפולשת.
מוס' הלא"ה. ח. מכה לבד
נעשו שתיין מחיצה
שלישיה. ט. ו. אי"כ רב
דלא כרבנן. מאלי.
ה שבקעה הקלו שהיא
כרמלית ואין בה בקיעת
רבים אבל בהוה עליה על
גבי ביתם שהוא רשות
הרבים וכן חז"ר שנפחתה
דופן אמצעי שיש שם
בקיעת רבים אין אומרינן
בה פי תקרה יורד וסותם.
ס. יא. דעמא דפי תקרה
משום דרמי לפתח. מוס'
עינין ד' ד"ה בשמי
י. שפנך הקירוי
באלמין עם המחיצות
בין וזית וכו' האי גונא
לא אמרינן פי תקרה. מוס'
עינין ד' ד"ה קירוי.
ג. אף על גב דלענין שבת
לא אמרינן פי תקרה
לשמואל אלא כשיש ד'

אותה לפני הצית ודופן הצית סותמה מאחריה: לא אמרינן פי
תקרה יורד וסותם. וטעמא מפרש דעירובין (ד' ד:): צבוקה
דפנות לית ליה אל אכל אס' עימא שם דופן שלימה אית ליה יורד
וסותם באמרינן. לימא כו' אדי כרז ורעא דשמואל: אליבא דשמואל
כוזי עמא לא פליגי. קך פירוש סוגיא זו בכל מקום שיכול להעמיד
דברי אחד מן שני שלל במחלוקתן של אחרים ודברי השני אינו יכול
להעמיד אלל במחלוקת אומר כן. אליבא דשמואל דאי דקאמרת הוא
דרעא לחודיה הוא דאמר כשמואל אביי אינו יכול להעמיד דברי
כשמואל ואליבא דשמואל לא פליגי אביי למימר כשרה דמה לענין
שבת דמחיצות פי תקרה לחלל אכסדרה עבדי שהתקרה לנורך
אכסדרה נעשית לא שרי להו שמואל בסמימת פי תקרה כל שכן
לענין סוכה שלא לשם סוכה נעשה שהרי חוץ לחללה של אכסדרה
היא נעשית ומחיצות לנורך מוכן עשויות ולא לנורך מואה לכן:
כי

התם אמר אדי כאן פי תקרה יורד וסותם מיהו דשייך לגבי אכסדרה שאינה מפולשת דהוה אמרינן פי תקרה אס' היתה לריכה מהי
נמי לגבי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (ס' ד' ד:). דמפולשת מכשר נמי אדי דלמנא ליה רבא
לאזיי ולא מלינן מחינה לאיסור והא סיקך ע"ג אכסדרה שיש לה פלימין כשרה ואלו הוה את פלימיה פסולה אמר ליה לדידי כשרה
לדידך סילוק מחיצות היא והשתא ל' לה פלימין דהתם לא הו' כיש לה פלימין דהתם דעל כחך צבוקה פסולה פליגי וחוה פי
דשמעתין דהתם לפי מה שפירש בקונטרס שם דסיקך על גבי אכסדרה שיש לה פלימין יש לה שתי דפנות כהלכתן לארעה ועשויה
כמבוי וצדופן שלישיה קבועים עמודים צוויות וש' להן טפח כשרה דתנן שמים כהלכתן ושלישיה אפילו טפח ואפילו הוה את הפלימין
שבנה שתי מחיצות צבוקה אלל מחיצות הראשונות ומלאו פלימין עומדין בין ב' המחיצות מכאן וצדן ב' המחיצות מכאן ובתוך האכסדרה
אין נראין פסולה דלין לה אלל שתי מחיצות לדידי כשרה (ט' דפליגא עלן צבא מילתא דאפילו אין לה שום מחיצה דלית לה פי תקרה יורד
וסותם דהתם אכסדרה מחובין לו קירות מלמעלה מעמוד לעמוד וזמנין אכל התקרה והנך קירות יש להן פה דהיינו תקרה שאינה
עגולה אלל מרובעת ולדידך נמי דלמנת פסולה אין כאן מחינה לאיסור דהתם היינו טעמא שסילק מכאן את הפלימין ואת המחיצות
הראשונות על ידי מחיצות הללו ומעמידה על אלו לבדן! והשתא לפי מה שחילק בקונטרס בין מפולשת לאורי החצר למפולשת לאכסדרה
ניחא אלל לפי מה שפירשתי קשיא ור' לומר דשתי דפנות דהתם לאו צבוקה שיש להן פלימין דהתם לאו צבוקה שיש להן פלימין דהתם לאו צבוקה
במקום שיש שלישיה על גבי אכסדרה וזוית על אכסדרה שיש להן פלימין דהתם לאו צבוקה שיש להן פלימין דהתם לאו צבוקה שיש להן פלימין
האכסדרה וזוית העמודים צולטין בראשי הדפנות במקום טפח וכשהוה פלימיה עשה מחיצות אחרות כנגד אותן שמים כמין גאם
מזבנים לפלימין ואינן נראין בתוך הסוכה ומי' לאזיי כשרה מכה פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל ומיהו פלימין דשמעתין דפליגי
צבו באידך לישנא מכה לבד לר' לנורך אוקומי צבוקה פלימין הרעה ואין שם מחיצות כלל אלל הנך פלימין נעשין מחיצות לסוכה מכה
לבד ואס' צבנו להשוותה להיא דעירובין וביש לה שתי מחיצות והפלימין לזוית רכיבין אנו לומר שיש לכל זוית שני פלימין סמוכין
זה לזה בתוך שלל ואין צבוקה טפח אלל מכה לבד" וכו' דמיחא ליה טפי עממא דרעא דמנינן למימר דקסדר דגמירי טפח בלא
לבד דלא אמרינן לבד אלל למחיצות שלימות ולא למחיצה של טפח:

אכסדרה בבקעה. צפרק כל גגות (שורבין ד' ד:)

פירש בקונטרס דנקט צבוקה משום דצבוקה היא אכסדרה פרוצה מוצרע
רוחמיה ועומד קרויה על ד' ימידות אלל צעיר סתם אכסדרות סמוכות לצית או לחצר ודופן הצית סותמה
מאחריה ומודה שמואל התם דיועד וסותם וזהו כפי גרסא דגריס צבוקה כל גגות (ס' ד' ד:). ומי אית ליה לשמואל פי תקרה יורד
וסותם ומשני כי לית ליה צב' אלל צב' אית ליה ופירש שם בקונטרס כי לית ליה צב' במקום שצריך לעשות ארבע מחיצות בסמימת לפי
תקרה כגון אכסדרה אלל צב' אס' היתה צה מחינה אחת כהלכתה ופי תקרה שלל מחיצות מכשר וקשיא דהא מוקמינן הכא אדי כרז
ולעיל קאמר אדי צבוקה דהוה כמבוי מפולג אלמא דאפילו בשתי מחיצות לית ליה פי תקרה כ"ש היכא ליתא
כלל ואס' לחלק משום דאיסור צבוקה דהתם כרמלית דרבנן אס' כן לרעא נמי יומא הכי ועוד פליגי ר' יהודה ורבנן צבוקה כל
גגות (ס' ד' ד:). ובי שתי מחיצות צבוקה ר' אי אמרינן פי תקרה או לא ובי צבוקה אמר רב פי תקרה אפילו בלא מחיצות^ו אס' לא משום
דזה מצארייתא או מדרבנן^ז ור"ת גריס איפכא וכן ר"ח כי לית ליה בשלל כלומר כשאין זו כי אס' שלל מחיצות והרביעית פרוצה במלואה
סתם אכסדרה כך היא דאמרינן צבוקה לא יחפור (ב"ב ד' ד:). עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח לפנות אינה מסובצת ואמר צבוקה
רעה (מנחות ד' ט:). מפני מה נצרה העולם בה"א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרואה ליתא ליה אלל צבוקה כשיש שם ארבע מחיצות
כגון שיש צבועית שני לחיים ומשהו דליכא שם מחינה אפי' שפרוזה צבוקה אמר רב פי תקרה^ח ליה פי תקרה^ח ורז אפילו פרוצה צבוקה ואפי'
בשתי מחיצות אית ליה פי תקרה וצבוקה שלל היא מפולג מדקפריך צבוקה כל גגות (שורבין ד' ד:). גבי וכן צית שפנך משתי רוחות
מאי שנא מרוח אחת דאמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות נמי אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני רב כגון שפנך צבוקה
וזית (ט' דקירוי באלמין^י והדמיא התם לעיל צבוקה פירקא (ד' ד' ד:). צית שחזיו מקורה וחזיו אינו מקורה גפנים כאן מותר לרוע כאן דאמרינן
פי תקרה יורד וסותם אפי' דליכא התם שם ד' מחיצות^{יא} אין לדמות ללאים לשבת דאפילו פחות מותר לנלאים^{יב} כדאמרינן פי"ק דעירובין (ד' ד:).
והאי דנקט הכא צבוקה^{יג} לפי ר"ת יש לפרש דנקט צבוקה שהוא מקום איסור טלטול וצבוקה היא כרמלית א"י משום דליירי נמי באכסדרה
שיש לה שתי מחיצות דהתם נמי אית ליה לרז פי תקרה וצבוקה שלל תהא מפולשת כדפרישתי ופי הוה נקטו אכסדרה שפנכה הוה משמע דוקא
כשיש לה שלל מחיצות דסתם אכסדרה שפנכה מושבת בכל אורך שפנכה או צבוקה אלל שיהא עד אמצע החצר ופרוזה צבוקה לנפיים:
אחוי

מחיצות לגירסת רבינו הגאון ור"ת. מוס' עינין ד' ד: ד"ה אפי'. י. קליעת המורה המתוחה קונטרס לחיבור, ודומתו פירא נכרית במסכת שבת (סד. א). רש"י עינין א: י. מוס' עינין ד' ד: ד"ה אפי' עינין ד':
על ד' יחידות ופרוזה מר' ורוחמה (אבל) בעיר סתם אכסדרה סוכה לבית או לחצר דאיכא מחיצה אחת או שתיים ומודה שמואל התם. מוס' הלא"ה עינין ד':

